

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ

ที่ สพ ๗๖๘๐๑/- วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง แจ้งประชาสัมพันธ์และสรุปผลการให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับคู่มือป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

เรียน หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างทุกท่าน

ด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ ได้มีการจัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่อง การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัด สุพรรณบุรี เพื่อให้พนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซทุกคน ได้มีความรู้ ความเข้าใจของ ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ดังสรุปรายละเอียดแต่ละหมวดดังนี้

ดังนั้น เพื่อให้ทุกส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบลพนักงานจ้าง ได้ทราบถึงเรื่องการป้องกัน ประโยชน์ทับซ้อน ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ จึงขอแจ้งประชาสัมพันธ์ ให้ทุกส่วนราชการ ทราบและแจ้งให้พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป ดังรายละเอียดแนบท้ายนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและแจ้งให้ทุกส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(นายบุญเลิศ ปางพุดพิพงษ์)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ

รับทราบ

..........สำนักปลัด

..........กองคลัง

..........กองช่าง

..........กองการศึกษา ฯ

..........กองสาธารณสุข ฯ

คู่มือ

ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

สำนักงาปลด
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ
ประจำปี 2562

คำนำ

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นการคอร์รัปชันประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดกฎหมายและจรรยาบรรณ เมื่อผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้องกับผลให้มีการใช้อำนาจไปแทรกแซงการใช้ดุลพินิจในกระบวนการตัดสินใจ และทำให้ละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง และความเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อ ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ทำให้ผลประโยชน์หลักขององค์กร หน่วยงาน โดยเฉพาะผลประโยชน์ของประชาชนในชุมชนต้องเสียหาย การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ การใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยการกำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญ และมาตรการไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ

ดังนั้น คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างและสมาชิกท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ จึงจัดทำ “คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ” เล่มนี้ขึ้น เพื่อประโยชน์แก่คณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง รวมถึงสมาชิกท้องถิ่น ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ ต่อไป

สำนักปลัดฯ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหญ้าไซ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ความหมายและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน	๔
รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๔
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน	๗
หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๑
แนวทางและแก้ไขปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๒

ผลประโยชน์ทับซ้อน
Conflict of Interest

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณดิเรก ใสธวง

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

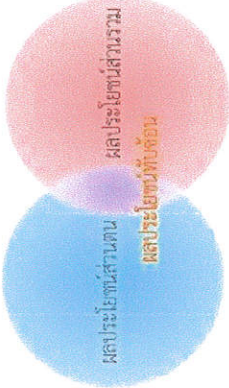
คุณกรรมา อยาลิส อารามสาโรจน์

ความหมายและรูปแบบ ของผลประโยชน์ทับซ้อน

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)

ผลประโยชน์ทับซ้อนหรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวมหรือ ผลประโยชน์ขัดกัน หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลักซึ่งถือเป็นความผิดเชิงจริยธรรมและเป็นความผิดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การทุจริต

ผลประโยชน์ส่วนตัว Private Interest เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับ โดยเห็นว่ามีคุณค่าที่จะสนองตอบ ความต้องการของตนเองหรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้องผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย ผลประโยชน์ส่วนตน มี ๒ ประเภท คือ ที่เกี่ยวกับเงิน และที่ไม่เกี่ยวกับเงิน

๑. ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงิน ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทอง เท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูน ประโยชน์ หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ดิน ทุนตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจากหน่วยงานรวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลด ของขวัญ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่น ๆ

หน้าที่สาธารณะ (public duty) หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานในภาครัฐคือ การให้ความสำคัญอันดับต้น แก่ ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนอื่น ๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐ เช่น ที่ปรึกษาอาสาสมัคร

ความขัดแย้ง Conflict สถานการณ์ที่ขัดกันไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถ ตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิดแนวทางการปฏิบัติ หรือผลประโยชน์

๒

๒. ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงิน เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม อื่น ๆ เช่น สถาบันการศึกษา สมาคม ลัทธิแนวความคิด มักอยู่ในรูปความเลื่อมใส/อคติ/เลือกที่รักมักที่ชัง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ ความเชื่อ/ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ Public Interest

สิ่งใดก็ตามที่ให้ประโยชน์สุขแก่กลุ่ม บุคคล ทั้งหลายในสังคมผลประโยชน์สาธารณะยังหมายถึง หลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิกการระบุดผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้โดย

- ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ
- ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ระบุดผลประโยชน์ที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ ประโยชน์ ส่วนตนจะมีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่
- หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วน ตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ไม่ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่ง ขณะที่ไปหาตำแหน่งงานใหม่

ประเภทของผลประโยชน์ทับซ้อน

1. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (Actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ ส่วนตนและสาธารณะกิตติน
2. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (Perceived & Apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่ามีแต่จริง ๆ อาจไม่มีก็ได้ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้ อย่างขาดประสิทธิภาพก็อาจนำมาซึ่งผลเสีย ไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้องประพฤติตนอย่างมีจริยธรรม เท่านั้น แต่ต้องทำให้คนอื่น ๆ รู้และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง
3. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (Potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีใน ปัจจุบัน อาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

รูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

การหาผลประโยชน์
ให้ตนเอง ครอบครัว
หรือพวกพ้อง

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Acceptance of Benefit) เช่น รับของขวัญ เงินสนับสนุน เงินที่ลูกค้าของหน่วยงานบริจาค ให้

การรับของขวัญ
หรือรับผลประโยชน์

2. การทำประโยชน์ให้ตนเอง (Self-Dealing) คือ การหาประโยชน์ให้กับตนเอง ครอบครัวหรือพวก พ้องจากตำแหน่งหน้าที่ เป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อ ตนเอง เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทครอบครัวได้รับ งานเหมืองจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน

การทำงาน
หลังเกษียณ

3. การทำงานหลังหลังเกษียณไปแล้ว คือ การไปทำงานหลังออกจากงานเดิม โดยใช้ ความรู้ประสบการณ์ หรืออิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่ง มารับงานหรือเอาประโยชน์ให้กับตนเอง เช่น การที่ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์และสุขภาพออกจากกรราชการไปทำงานในบริษัทผลิตหรือขายยา เป็นต้น

การทำงาน
พิเศษ

4. การทำงานพิเศษ คือ การเป็นที่ปรึกษาและการจ้างงานให้แก่ตนเองรวมถึงการใช้ตำแหน่ง สถานภาพการทำงานสาธารณะในการเข้าไปเป็น นายจ้างของภาคเอกชนหรือเป็นเจ้าของเอง นอกจากนี้ยังรวมถึงการใช้เวลา และเครื่องของรัฐ ในการทำงานพิเศษภายนอกที่ไม่ใช่อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานด้วย เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานอย่างเต็มที่แต่เอา เวลาไปรับงานพิเศษอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามกฎหมาย

๕. การรับรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรู้เห็นในข้อมูลลับของ ราชการ หรืออื่น ๆ ข้อมูลไปเปิดเผย เพื่อรับสิ่งตอบ แทนที่เป็นประโยชน์ ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่น ๆ หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยให้แก่ญาติหรือพวกพ้องใน การ แสวงหาผลประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น เช่น การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบ ข้อมูลโครงการตถนนเข้าหมู่บ้าน จึงบอกให้ญาติพี่น้อง ไปซื้อที่ดินบริเวณ โครงการดังกล่าว เพื่อขายให้กับราชการในราคาที่สูงขึ้น

๖. การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราว ในกิจการที่ เป็นของส่วนตน(Using Employer's Property for Private Usage) เพื่อประโยชน์ ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของ รัฐและทำให้หน่วยงาน ของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์ เช่น การที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่ซื้บรรณการนำมัมในรถไปขาย และนำเงินมาไว้ใช้จ่าย ส่วนตนทำให้ส่วนราชการต้องเสียบประมาณเพื่อซื้อ นำมัมบรรณมากกว่าที่ควรจะเป็น พฤติกรรมดังกล่าว ถือเป็นความผิดฐานลัก ผลประโยชน์ของส่วนรวมเพื่อ ประโยชน์ของตนเอง และมีความผิดฐานลัก ทรัพย์สิน

๗. การนำโครงการสาธารณะลงเ็นเขตเลือกตั้งเพื่อ ประโยชน์ทางการเมือง (Pork Barreling) คือ การ ใช้สิทธิพลทางการเมืองเพื่อเรียก ผลตอบแทนหรือ ประโยชน์ ต่อพื้นที่ที่ตนรับผิดชอบ เช่น การที่ นักการเมืองในจังหวัดขอเพิ่มงบประมาณเพื่อนำ โครงการตถนน สร้างสะพาน ลง ในจังหวัด โดยใช้ชื่อหรือนามสกุลของตนเอง เป็นชื่อ สะพาน / การใช้งบประมาณในการหาเสียง

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน

ประมวลกฎหมายอาญา

ในพระราชบัญญัติที่ใช้ประมวลกฎหมาย อาญา พ.ศ. ๒๔๙๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมใน พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๐๒ และ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดความผิดต่อ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ไว้ใน ภาค ๒ ความผิด ลักษณะ ๒ ความผิดเกี่ยวกับการ ปกครอง หมวด ๒ ตั้งแต่ มาตรา ๑๔๗ ถึง ๑๖๖ อาทิ

มาตรา ๑๔๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการหรือรักษา ทรัพย์สินใด เบียดบัง ทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นผู้อื่นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดย ทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี - ๒๐ ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท**

มาตรา ๑๕๑ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษา ทรัพย์สินใด ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สิน **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี - ๒๐ ปี หรือ จำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท**

มาตรา ๑๖๒ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือ กรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อย่างใดได้กระทำการที่ตนอันเป็นความเท็จ

- (๑) รับรองเป็นหลักฐานว่าตนได้กระทำการอย่างใดที่ตน หรือว่าการ อย่างไม่ได้กระทำการที่ตนอันเป็นความเท็จ
- (๒) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง
- (๓) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลง ข้อความเช่นนั้น
- (๔) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริง อันเป็นความเท็จ **ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๗ ปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่ หมื่นบาท**

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ประมวลจริยธรรม ข้าราชการพลเรือน ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการดำเนินการตามมาตรา ๒๗๙ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อเป็นมาตรฐานทาง จริยธรรม ให้ข้าราชการ ทั้งหลายเกิดสำนึกถึงซึ่งและเที่ยงธรรมในหน้าที่ ผดุง เกียรติและศักดิ์ศรีข้าราชการควรแก่ความ ไว้วางใจและเชื่อมั่นของปวงชน และ ดำรงตนนั้นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สัมกับความเป็นข้าราชการใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งนี้การฝ่าฝืนจริยธรรมตามหมวด ๒ ของประมวลจริยธรรมนี้ เป็นความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพล เรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ แล้วแต่กรณี

หมวด ๒ ข้อ ๕ ให้ข้าราชการต้องแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่ง หน้าที่และยึดถือ ประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วน ตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลยพินิจให้ เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือ ปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่น เพราะความชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกของ ทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้น แต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใดหรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติภารกิจในฐานะ ส่วนตัวซึ่งก่อให้เกิด ความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวม ที่อยู่ในการรับผิดชอบของหน้าที่ ทั้งนี้ ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อ คณะกรรมการ จริยธรรมวินิจฉัยว่าเป็นการใด แล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่น ในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้อง ยึดถือประโยชน์ของทางราชการ เป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่าง ประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์ส่วนรวม กับ ประโยชน์ส่วนตัวหรือ ส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการ และประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

หมวด ๒ ข้อ ๖ ให้ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มี ขอบแต่ยึดตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือ ยอม จะรับซึ่งของขวัญ แทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือการให้ตาม ประเพณีหรือให้แก่ บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช้ตำแหน่งหรือการกระทำที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคล ใดเพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอหรืออนุมัติโครงการ การดำเนินกร หรือการทำนิติกรรม หรือสัญญา ซึ่ง ตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วย กฎหมายหรือประมวลจริยธรรม

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ในหมวด ๔ มีมีการ
การจัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนบุคคล

และประโยชน์ส่วนรวม โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ มาตราที่ ๑๐๐ ถึง มาตรา ๑๐๓ โดยมาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ รับผิดชอบงานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐหรือเข้า ไปเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจเอกชน อย่างไรก็ตาม ในมาตราที่ ๑๐๐-๑๐๒ นั้น จำกัดเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศ ซึ่งปัจจุบันกำหนดไว้เพียงตำแหน่ง ๑. นายกรัฐมนตรี ๒. รัฐมนตรี ๓. ผู้บริหารท้องถิ่น และ ๔. รองผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเท่านั้น ดังนั้นในหัวข้อนี้จะแสดงเฉพาะมาตรา ๑๐๓ เรื่องการรับทรัพย์สิน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย เว้นแต่หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตาม หลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ที่พ้น จากความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อ หน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตาม ประมวลกฎหมายอาญา **บทลงโทษ : หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษ คือ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ**

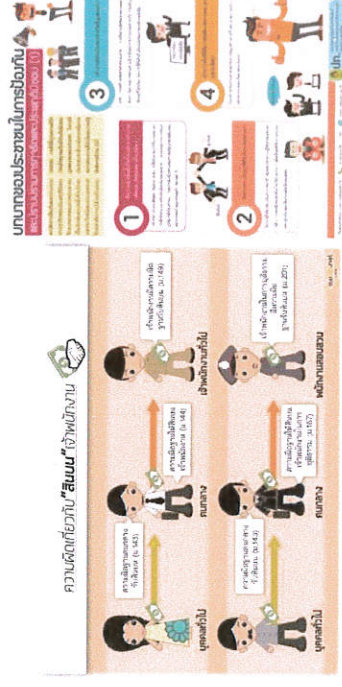
หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ปกป้องประโยชน์สาธารณะ : การปฏิบัติหน้าที่ที่ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตัว มาแทรกซ้อน รวมถึงความเห็นและทัศนคติส่วนบุคคล มีความเป็นกลาง ไม่มีอคติ ลำเอียง

๒. สนับสนุนความโปร่งใสและความพร้อมรับผิด : เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ หรือ การเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตัว หรือความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่

๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง : การปฏิบัติตน ที่ยึดหลักคุณธรรม และความเป็นผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่าง หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ ทับซ้อนโดยเฉพาะผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่าง

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร : สร้างสภาพแวดล้อมสนับสนุนการหลีกเลี่ยงประโยชน์ ทับซ้อน และสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์ จุดเสียงของผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น การปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชน การทำ สัญญาจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรืออุปกรณ์ การอนุมัติ/อนุญาต การออกไปอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ การ กระจ่าย งบประมาณ การบริการลงทะเบียน การให้เงินหรือสิ่งของช่วยเหลือ ผู้เดือดร้อน การตัดสินใจผิดพลาด การรับของขวัญของกำนัลจากผู้มาติดต่ออันเกี่ยวข้องกับงานปฏิบัติ หน้าที่

แนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนตั้งแต่ต้น ด้วยการที่ผู้ได้รับเลือกตั้ง/แต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งหน้าที่สาธารณะต้องขอยุ้ในบริษัท ลากออกไปและลาออกจากการเป็นกรรมการบริษัทก่อนที่จะเข้า รับตำแหน่งทางการ การเมือง หรือโอนหุ้นของเขาให้ทรัสต์พิเศษเป็นผู้จัดการลงทุนให้ที่เรียกว่า BLIND TRUST ทรัสต์นี้จะมียอำนาจที่จะซื้อขายหุ้น โดยไม่จำเป็นต้องแจ้ง นักการเมืองเจ้าของหุ้นว่า ขายอะไรออกไป และไป ลงทุนซื้อหุ้นอะไรแทน เพื่อ ที่ว่านักการเมืองเจ้าของหุ้นเดิมจะได้ไม่มีแรงจูงใจที่จะหาทางเอาประโยชน์ให้กับ บริษัทที่เขาถือหุ้นอยู่ หลายประเทศมีกฎหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองและ ครอบครัวต้องโอนหุ้นให้ทรัสต์ ไว้ชัดเจน รวมทั้งห้ามผู้มีตำแหน่งทางการเมือง เมื่อ เข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ให้บริษัทที่ตนถือหุ้นอยู่ด้วย

๒. การรายงานและเปิดเผย (Disclosure) สถานะการเป็นเจ้าของ ทรัพย์สินของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองข้าราชการระดับสูงและคู่สมรสตอน เริ่มเข้ารับตำแหน่ง และหลังจากพ้นตำแหน่ง หรือต้องรายงานทุกปีเพื่อแสดง ความโปร่งใสให้สาธารณชนรับทราบว่า เขาไม่ได้ปกปิดซ่อนเร้นทรัพย์สินและ ไม่ได้ใช้ตำแหน่งทาง การเมืองหรือการเป็นเจ้าหน้าที่รัฐหาประโยชน์จรมิ ทรัพย์สินสูงชันกว่าอัตราการลงทุนโดยปกติ ในบางประเทศที่คณะกรรมการ ตรวจสอบปราบปรามคอร์ปชั่นที่เข้มแข็ง ถ้าคณะกรรมการสงสัยว่า เจ้าหน้าที่ รัฐคนใด มีทรัพย์สินและการบริโภคที่ร้ายผิดปกติ เจ้าหน้าที่รัฐนั้นต้องเป็น ฝ่ายพิสูจน์ว่าได้ทรัพย์สิน ที่เพิ่มขึ้นด้วยวิธีการลงทุนที่สุจริตวิธีใด หากพิสูจน์ ไม่ได้ อาจถูกฟ้องยึดทรัพย์สินส่วนเกินและ/หรือถูกลงโทษได้

๓. การใช้หลักให้ผู้เกี่ยวข้องงดเว้น (Recusal) การเข้าร่วมพิจารณา เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น ถ้าคณะกรรมการของหน่วยงานรัฐกำลัง พิจารณาว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเอกชนหรือให้บริษัทเอกชนเข้า มาประมูลรับ งาน และมีกรรมการบางคนที่มีหรือเคยมีความสัมพันธ์กับบางบริษัท กรรมการผู้นั้นต้องงดเว้นไม่ เข้าร่วมการพิจารณา เพื่อป้องกันการมีญาติพี่น้องของ ผลประโยชน์ทับซ้อนรวมทั้งในการพิจารณาจ้างคน กรรมการที่มีญาติพี่น้องของ ตนลงรวมสมัครก็ต้องงดเว้น ไม่เข้าร่วมในคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือก

๔. การให้บุคคลที่สามเป็นผู้ประเมิน (Third party Evaluation) เพื่อ ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน หากผู้มีอำนาจจะเป็นฝ่ายประเมินเสียเอง เช่น การที่หน่วยงานรัฐจะประเมินที่ดินจากการขายเพื่อสร้างเขื่อน หากหน่วยงานรัฐ ประเมินราคาประเมินเอง ก็อาจจะประเมินให้ต่ำ เพื่อที่ตนเองจะได้จ่ายน้อยโย่ กระณเช่นนี้ควร ให้มีหน่วยงานที่มีอิสระและเป็นกลางเป็นผู้ประเมิน

๕. การกำหนดหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมหรือหลักเกณฑ์ทางการสำหรับ นักการเมือง ข้าราชการและ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ เป็น แนวทางซึ่งบุคคลที่ตำแหน่งหน้าที่ที่ต้องดูแลผลประโยชน์ สาธารณะควรจะทำ อะไรหรือไม่ ทำอะไร ที่จะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน เพื่อที่ สาธารณะจะได้รับ ทราบและจับตามอง และบุคคลนั้นจะมาอย่างหลังว่า เขาไม่รู้ว่านี่เป็นเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเรื่อง ทุจริตไม่ได้ เช่น เจ้าหน้าที่ รัฐไม่ควรรับของขวัญ ของกำนัลที่มีราคาจากบุคคลภายนอกที่มีโอกาสมีส่วน เกี่ยวข้องกับการได้ประโยชน์จากหน่วยงานรัฐ เป็นต้น

